

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 28 Şubat 2023
Sayı : 3919

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 28/02/2023 16:06
Sayı: E-120.10-1175691

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Deprem ülkesi olan ve pek çok fay hattının farklı coğrafi bölgelerden geçtiği Türkiye'de, 1999 depremi sonrası toplanmaya başlayan deprem vergileri, 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen Kahramanmaraş depremi sonrası yeniden gündeme gelmiştir. Ülkemizdeki depremlere hazırlık amacıyla özellikle güçlü ve zaman bir bina stoğu oluşturması amacıyla toplanan ve adı daha sonra iletişim vergisine dönüştürülen vergilerin nelere harcadığını, binaların yenilenmesini sağlayacak kentsel dönüşüm projelerinde gelinecek noktanın belirlenmesi ve bundan sonra olabilecek olası depremlerdeki can ve mal kayıplarını önleyecek tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98.maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 104.ve 105.maddeleri gereğince Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz. (21.02.2023)

Saygılarımızla

Bedri Sertel
İzmir Milletvekili

Abdullah Şener
Konya Mv.

Özgür Kasabat
İst. Mv.

A. Mehdi Bakır
Manisa Mv.

Gamze TASCER
Ankara Mv.

ONURSA ADIGÖZEL
İst. Mv.

Gamze Akın Nergiz
İst. Mv.

Bahar Onlu

Gülizar Bıçer Koca
Düzce Mv.

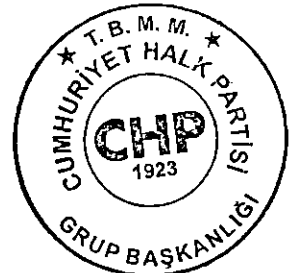
Özcan Niyet

Ali

Velî AĞABA
Malatya Mv.

Ali Fozil KASAP
Kastamonu Mv.

Mahmut POLAT
İzmir Mv.

[illegible]

GEREKÇE

Merkez üssü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesi olan ve Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman başta olmak üzere Osmaniye, Adana, Gaziantep, Malatya ve Kilis'i ciddi anlamda etkileyen ve 6 Şubat 2023'te önce 7.8 sonra 7.4 şiddetinde gerçekleşen depremler sonucunda ciddi kayıplar yaşanmıştır. 21 Şubat 2023 itibariyle 41 bini aşkın vatandaşımızı kaybettiğimiz, 150 bine yakın vatandaşımızın da yaralandığı depremlerde 140 binden fazla vatandaşımız da yaralanmıştır. 6 Şubat 2023 tarihinin üzerinden geçen 14 günlük süre içinde ise 5000'e yakın artçı deprem tespit edilmiştir.

20 Şubat 2023 tarihinde ise akşam saatlerinde önce 6.4 sonrasında ise 5.8 şiddetinde depremler yine Hatay merkezli olarak gerçekleşmiştir. Bu depremlerde de 6 kişi hayatını kaybetmiş, 200'den fazla yurttaşımız yaralanmıştır.

Şiddetli depremlerin ardından, evleri yıkılan, ağır hasar alan, orta hasar gören vatandaşlara uzun bir süre destek sağlanamamış, deprem sonrası yıkımlara ciddi bir süre müdahale edilememiştir. Bunun yanı sıra, evlerini kaybeden vatandaşların en çok ihtiyacı olan şey olan barınma ihtiyacı için gerekli olan çadırlar hatta konteynerler günler boyunca sağlanamamıştır. Bölgenin mevsimsel olarak içinden geçtiği kış koşulları da göz önüne alındığında çadır ihtiyacının ne kadar elzem olduğu açık olmasına rağmen stok azlığı, önceden tedbirlerin alınmamış olması ve en önemlisi bürokratik engeller çadırların bulunamamasına neden olmuştur. Sonrasında ise koordinasyon ve organizasyon sorunları nedeniyle de depremin üzerinden geçen 2 haftaya rağmen çadır sorunları yaşanmaya devam etmektedir. Deprem korkusu nedeniyle evlerine yeniden giremeyen, evleri zaten yıkıldığı için girecek bir evi olmayan vatandaşların çocukları ise ciddi soğuk hava nedeniyle hastalanmıştır.

Yaşanan son Kahramanmaraş depremi, Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğu gerçeğini yeniden hatırlatmış ve alınmayan tedbirlerin ortaya çıkmasına, eksiklerin neler olduğunun açığa çıkmasına neden olmuştur. Bunun yanında, 2018'den bu yana ülkede değiştirilen sistemle, tüm devlet aygıtının bürokrasi tarafından engellenmesine neden olmuştur.

1999 yılından önce ülkemizde yapılan yapıların çoğunun deprem yönetmeliklerine uygun olmadığı bilinmekle beraber son depremde 2000 yılı sonrası yapılan binaların da çöktüğü bilinmektedir.

Öte yandan, bu süreçteki en önemli tartışma konularından biri de 1999 Marmara depremi sonrası dönemin hükümetince getirilen deprem vergisidir.

Daha sonraki süreçlerde, “deprem vergisi” olarak kalıcı hale getirilen ve adı daha sonra “özel iletişim vergisi” olarak adlandırılan vergilerin nerelere nasıl harcandığı soruları üzerinde ciddi soru işaretleri bulunmaktadır. ÖİV olarak adlandırılan söz konusu vergi kalemi çerçevesinde, 2000-2022 döneminde 87 milyar 998 milyon 600 TL toplandığı bilinmektedir.

2004 yılında kapsamı genişletilerek kalıcı hale getirilen ÖİV, yakın zamana kadar yüzde 7,5 oranında alınıyordu. Covid 19 pandemisi döneminde özel iletişim vergisi oranının tekrar yükseldiği bilinmektedir. 30 Ocak 2021 tarih 31380 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile ise ÖİV’in oranı yüzde 7,5’ten yüzde 10’a çıkarıldığı bilinmektedir.

Bütün bu vergilerin toplanmasıyla beraber depremlerin gerçekleşmesinin ardından toplumsal dayanışmayı ortaya koyan yardım kampanyalarıyla toplanan rakamların özellikle diri fay hatlarının geçtiği kentlerin depreme hazırlanması noktasında harcanıp harcanmadığının kamuoyu ile paylaşılması gerektiği açıktır. Depremlerin değil, binaların öldürdüğü gerçeğini de yeniden hatırlatmak gerekirse binaların güçlendirilmesi noktasında ulusal bir deprem eylem planının hazırlanması gerektiği açıktır.

Ülkemizin farklı bölgelerinde gerçekleşebilecek depreme hazırlık amacıyla toplanan vergilerin nerelere harcandığı, binaların yenilenmesini sağlayacak kentsel dönüşüm projelerinin ivedilikle hayata geçirilmesi ve bugüne kadar olan süreçte gecikmelerin nedenlerinin araştırılması, depremlerdeki can ve mal kayıplarını önleyecek tedbirlerin bir an önce alınmasını sağlamak amacıyla Anayasanın 98., İçtüzüğü’nün 104. Ve 105. Maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.(21.02.2023)

